

Strategie Evropa 2020: posílí makroekonomickou rovnováhu a hospodářskou, sociální a územní soudržnost v EU?

Ing. Petr Zahradník, MSc.

EU Office České spořitelny, New York University,
EuroTeam při Evropské komisi,
člen Národní ekonomické rady vlády (NERV) a EPOS při MMR

Vědeckopopularizační seminář
Vyhodnocení Lisabonské strategie:
vliv na konkurenceschopnost EU a členských států

Brno, 6. května 2011

Tento seminář je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Europe 2020 Strategy (strategie Evropa 2020)

- Evropa 2020: v současnosti základní dlouhodobý strategický rámec EU v horizontu roku 2020; přijata na červnovém summitu Evropské rady v roce 2010;
- Ambicí je nahradit s rozpaky přijímaný (nicméně, domnívám se, že užitečný, byť nenaplněný) dokument Lisabonské strategie rozvoje konkurenceschopnosti EU z roku 2000, prošlý zásadní revizí v roce 2005;
- Evropa 2020 v sobě obsahuje nejen nenaplněné a nedovršené úkoly Lisabonské strategie, ale i skutečnosti nové (zejména dopady a východiska z ekonomické a finanční krize);
- Jako zásadní strategický dokument ekonomického rozvoje bude Evropa 2020 mít rovněž zásadní determinující efekt na budoucí podobu kohezní politiky EU po roce 2013

Východiska strategie Evropa 2020: zásadní změny v charakteru ekonomik EU

- Krize nejen zkomplikovala ekonomickou výkonnost EU, výrazně zvýšila nezaměstnanost a bezprecedentně zhoršila vývoj veřejných financí, ale současně přinesla řadu nových témat, potenciálně využitelných i pro zacílení budoucí kohezní politiky EU po roce 2013;
- „New approach“ – nový přístup; překonávání ekonomické krize vnímáno jako příležitost naplňování nových rozvojových výzev EU – silnější naplnění znalostního potenciálu; silněji respektovat pohled ochrany životního prostředí a ekologie;
- Klíčová slova: znalosti, inovace, šetrné a efektivní využívání přírodních zdrojů;
- Očekávané efekty a dopady: především tvorba nových pracovních míst, využití intenzivních faktorů růstu před mnohdy stále dominujícími extenzivními;
- Rizika nenaplnění: setrvale nízký růst a stagnace, kdy by ekonomika EU dále ztratila krok jak vůči USA (z pohledu vyspělosti), tak i Číně a dalším asijským, teritoriím (z pohledu dynamiky);
- Strategie priorit: pozornost hospodářsko-politických nástrojů a opatření by neměla být rozměňována do nepřehledného množství podporovaných oblastí, ale zaměřena na nevelký počet těch, jež mají reálnou šanci přinést nejlepší výsledky; úsilí o efektivní symbiózu nástrojů a opatření na národní a unijní úrovni

Identifikace možných omezení: především stav a perspektiva veřejných financí

- Klíčové omezení: veřejné finance (navržená opatření se budou muset obejít bez velkorysých rozpočtových injekcí a spoléhat se na výraznou omezenost veřejných zdrojů);
- Potřeba: dostat deficit veřejného sektoru zpět pod kontrolu; poté: provedení zásadní reformy struktury veřejných výdajů a zavedení účinných preventivních, ex-ante působících opatření (viz nynější diskuse o Evropské měnovém fondu); není doporučováno omezení výdajů na vzdělávání a výzkum;
- Orientace podpor a incentivů: šetrné nakládání s energetickými zdroji, přírodou a surovinami; přispět k řešení problémů demografického a sociálního charakteru formou podpory zaměstnanosti

Klíčové prioritní oblasti strategie Evropa 2020

- 1. Determinace ekonomického růstu prostřednictvím znalostních a inovačních faktorů;
- 2. Vstřícnost vůči občanskému začleňování a averze vůči jakýmkoliv formám diskriminace a bariérám tomuto procesu;
- 3. Konkurenceschopnější, propojenější a ekologičtější ekonomický systém a aktivity
- Je předpokládáno, že pro každý členský stát EU by mělo být výhodnější sdílet naplňování těchto priorit společně a koordinovaně, než by se je snažil vyřešit sám svými omezenými silami

Ekonomický růst založený na znalostech a inovačních faktorech

---

- **Vzdělávání** – všechny vzdělávací úrovně
- **Výzkum** – Evropský výzkumný prostor – vzájemně propojená výzkumná komunita s velkým prostorem pro partnerství (PPP)
- **Inovace** – zlepšení atraktivnosti rámcových podmínek a přístupu k finančním zdrojům
- **Kreativita** – potřeba účinné a funkční ochrany práv duševního vlastnictví
- **Digitální hospodářství** – kvalitativní proměna jak produktivních činností, tak i „výkonu“ demokracie (nejen elektronické volby, ale diskuse, analýzy apod.)
- Potřeba obsahového rozšíření Jednotného vnitřního trhu – o volný pohyb znalostí, výzkumných, vývojových a technologických poznatků v rámci EU

Společenská vstřícnost a sociální začlenění

- Potřeba reagovat na významné změny v podobě a struktuře trhu práce – flexicurity;
- Dosažení stavu, kdy je celoživotní učení a profesní trénink považován za samozřejmost;
- Další posílení pracovní mobility, která je v EU průměrně přeshraničně stále velice nízká

Konkurenceschopnější, propojenější a ekologičtější ekonomika

- Potřeba řešení problému dostupnosti a cenové úrovně nejčastěji využívaných energetických zdrojů – ekologizace hospodářství;
- To ovlivní proces korporátní restrukturalizace, rozvoje dopravní, komunikační a energetické infrastruktury a jejich vzájemné propojenosti (GALILEO, GMES, ERTMS, SESAR);
- Integrovaná průmyslová politika (řešení problému strukturálního přebytku kapacit a rozvoj kapacit kvalitativně nových; komplementarita s prostředím vytvořeným Jednotným vnitřním trhem)

Fázování, postup

- Moment překonání krize (hladkost realizace exit strategií) doprovázený obnovením investiční důvěry a zlepšeným přístupem k finančním zdrojům

Strategie pro konvergenci a integraci

- Založena na několika rovinách propojenosti v rámci EU (mezi členskými státy - horizontálně, mezi různými úrovněmi veřejné správy – vertikálně, mezi jednotlivými zaváděnými nástroji hospodářských politik, propojenost v globálním kontextu);
- 1. Úplně využít možností Jednotného vnitřního trhu (zejména rozšíření ve smyslu zahrnutí oblastí, které v době vzniku neexistovaly – internet, ICT);
- 2. EU v globálním kontextu – partnerství versus konkurence s ostatními globálními centry; WTO;
- 3. Obnova důvěryhodnosti Paktu stability a růstu – učinit z něj nástroj podporující strukturální reformy, avšak při přísném střežení fiskální disciplíny a stability (pravý opak nynějšího stavu)

Vazba strategie Evropa 2020 a kohezní politiky EU

- Pozice České republiky:
  - Podpora evropské přidané hodnoty kohezní politiky, včetně vazby na Evropu 2020; nesouhlas se sektorizací až fragmentací kohezní politiky, s vymezením povinných, neměnných, rigidních priorit, jež dominantně navazují na Evropu 2020;
  - Podpora statu quo: sedmiletý cyklus, udržení základních headlinových ukazatelů 75% HDP, resp. 90% HNP, respektování míry zaostalosti, zesílení koncentrace, rozvoj přeshraničních forem spolupráce;
  - Podpora rozumně definovaných kondicionalit, souvisejících obsahově s kohezní politikou;
  - Podpora zjednodušení implementačního modelu

Vazba strategie Evropa 2020 a kohezní politiky EU II.

- Rozvojové potřeby a priority České republiky:
- Zaměření kohezní politiky:
- Intervence, které:
  - - nezpůsobují vytěsňování soukromého kapitálu;
  - - řeší důsledky tržních selhání;
  - - kde není efektivně a dostatečně zajišťováno poskytování veřejných statků;
  - - kde je řešen problém chudoby a sociálního vyloučení

Vazba strategie Evropa 2020 a kohezní politiky EU III.

- Neprosazování revolučních změn v pravidlech kohezní politiky po roce 2013 (využít statutu podrozvinutosti české ekonomiky) – zachování rozhodného kritéria na úrovni 75% HDP na obyvatele;
- Zaměření se na snižování regionálních disparit (rozdílů);
- Zaměření se na limitovaný počet jasně definovaných priorit; dostatečná míra flexibility pro členské státy a jejich regiony

Vazba strategie Evropa 2020 a kohezní politiky EU IV.

- Základní typy priorit: konvergenční, rozvojové (strategie Evropa 2020); navíc priority sociálního typu – Odpověď: Na co ?
- Menu:
- Konkurenceschopnost (podnikatelské prostředí, výzkum, vývoj, inovace, služby, SMEs, konkurenceschopnost dominantních průmyslových sektorů, zaměstnanost absolventů škol a osob v předdůchodovém věku, prvky flexicurity, vzdělávání)

Vazba strategie Evropa 2020 a kohezní politiky EU V.

- Infrastruktura (zlepšení parametrů životního prostředí, dopravní infrastruktura a mobilita, diverzifikace aktivit na venkově, technická infrastruktura a občanská vybavenost)

Vazba strategie Evropa 2020 a kohezní politiky EU VI.

- Analýza vyspělosti regionů:
- Typicky rozvojový region: Praha
- Významné prvky rozvojových priorit: Střední Čechy, Jihozápad, Jihovýchod
- Vyšší váha konvergenčních priorit: Severovýchod
- Významná váha konvergenčních priorit: Střední Morava, Moravskoslezsko a zejména Severozápad

Vazba strategie Evropa 2020 a kohezní politiky EU VII.

- Klíčová slova a termíny:
- Výzvy a rámec kohezní politiky pro období 2014+
- Pakt euro plus
- Podoba rozpočtu EU a jeho rámce v období po roce 2013
- Vazba na strategii Evropa 2020
- Rozvojový kontrakt jako hlavní forma vztahu mezi EU a členským státem
- Kondicionality

Vazba strategie Evropa 2020 a kohezní politiky EU VIII.

- Place-based přístup v kohezní politice, integrace intervencí
- Tématická koncentrace intervencí v kohezní politice
- Přístup orientovaný na výsledky
- Nástroje nového finančního inženýrství
- Zjednodušení řízení intervencí strukturálních fondů
- Implementační struktura
- Přímé komunitární granty

Děkuji Vám za pozvání a pozornost !!!

pzahradnik@csas.cz